

Lietuvos
pramonininkų
konfederacija

Vilniaus g. 31,
Vilnius, Lietuva
+370 5 2431067
sekretoriatas@lpk.lt
www.lpk.lt

ORIGINALAS SIUNČIAMAS NEBUS

2023-06-20 Nr. S.166

Lietuvos Respublikos Vyriausybei
Lietuvos Respublikos finansų ministerijai
Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų
ministerijai
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir
darbo ministerijai
Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų
komitetui
Lietuvos Respublikos Seimo Ekonomikos
komitetui

DĖL MOKESČIŲ REFORMOS

Lietuvos pramonininkų konfederacija (toliau – LPK), atsižvelgdama į besitęsiančias diskusijas dėl mokesčių reformos, siekia atkreipti dėmesį į tobulintinus mokesčių reformos pasiūlymus. **Gera mokesčių sistema laikoma ta, kuri yra tvari (stabili), aiški, paprastai administruojama, skaidri ir turinti kuo mažiau išimčių.** Atsižvelgiant į tai, kad Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo fondo dalis lėšų yra tiesiogiai susietos su mokesčių reformos procesais, skatiname atsiriboti nuo kategoriškų pozicijų ir bendradarbiaujant ieškoti sprendimų.

Susipažinę su patobulintais įstatymų projektais, norėtume **pasveikinti ambicingus užmojus dėl investicinės sąskaitos.** Patrauklūs, drąsūs ir aiškūs regione išsiskiriantys sprendimai turėtų būti mokesčių reformos varomoji jėga. **Investicinio projekto lengvatos pratęsimas taip pat yra sveikintinas,** kuriantis ilgalaikę vertę verslui, visuomenei ir Lietuvai. **Sveikiname sprendimą ir sudarytą planą NPD prilyginti MMA;** manome, kad šis Vyriausybės prioritetas turėtų būti įgyvendintas nepriklausomai nuo mokesčių reformos ateities. Tokiu pačiu principu, manome, galima rasti sprendimus ir kitiems mokesčių reformos pasiūlymams.

Puikūs sprendimai, kuriems teikiame papildomus pasiūlymus.

- Visai verslo bendruomenei, o ypačiai gamybinėms įmonėms, yra labai svarbus pasiūlytas momentinio ilgalaikio turto nusidėvėjimo metodas.

Tobulintina: būtina išplėsti turto rūšis, kurioms būtų taikomas šis metodas. Prioritetas: energetinį efektyvumą didinantis turtas, įskaitant renovuojamus pastatus; turtas, skirtas šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijų mažinimui; turtas, skirtas atsinaujinančių išteklių energijos šaltinių diegimui; nauji pastatai, kuriuose yra taikomi energetinio efektyvumo

sprendimai. Pastebėjime ir tai, kad ekonominės recesijos periodu įmonės tam tikrais metais gali būti nepelningos; reikalinga leisti įmonėms atskaityti visą turto įsigijimo kainą ir kitais po turto įsigijimo einančiais mokestiniais laikotarpiais.

Sveikindami šį sprendimą norėtume akcentuoti, kad jį vertiname kaip pereinamąjį. Ilgajame periode turėtume planuoti paskirstytojo pelno mokesčio modelio įdiegimą, kuris leistų sąžiningai ir vienodai konkuruoti Lietuvai su regiono kaimynėmis, taikančiomis **paskirstytojo pelno mokesčio modelį**.

Kritiškai nepalankūs, didelį susirūpinimą keliantys keistini pasiūlymai.

- **Naujas gyventojų pajamų mokesčio skaičiavimo metodas.** Esminiai momentai, kurie lemia, jog LPK negali pritarti pateiktam gyventojų pajamų mokesčio skaičiavimo metodui:
 - I bendrą pajamų sumavimą įtraukti dividendai. Įmonės pelnas jau yra apmokestinamas pagal pelno mokestį; tuomet tie patys pinigai yra apmokestinami pagal bazinį gyventojų pajamų mokesčio tarifą. Įvedus tarifą aukštomis pajamoms, dividendai būtų apmokestinami trečią kartą. Tai nėra nei sąžininga, nei teisinga lietuviškos kilmės kapitalo atžvilgiu; mokesčių surinkimo nauda abejotina, tačiau siunčiamos žinutės žala akivaizdi ir turės ilgalaikių demotyvacinių pasekmių investiciniam klimatui Lietuvoje.

Pasiūlymas. Dividendai neturėtų būti įtraukiami į bendrą gyventojų pajamų krepšelį, nuo kurio skaičiuojami tarifai aukštomis pajamoms.

- Papildomi tarifai aukštomis pajamoms. Šis modelis nubaudžia aukštesnes pajamas gaunančius asmenis, ypatingai aukštą vertę kuriančius talentus, kurių pritraukimas yra tiesioginis Lietuvos ekonomikos interesas.

Pasiūlymas. Skatiname atsisakyti papildomų tarifų aukštas pajamas gaunantiesiems.

- **Žalieji tikslai reformoje.** Naujasis automobilių įsigijimo ir naudojimo išlaidų atskaitymo metodas, siejant su anglies dvideginio išmetimo normomis, nėra teisingas. Iš aiškinamųjų raštų suprantame, kad tai nėra siekis skatinti pereiti prie žalumo, bet siekis nubauti verslą dėl pajamų natūra nemokėjimo. Pastebime, kad tokiu būdu baudžiamas sąžiningas verslas, pagal galiojančią tvarką sumokantis ne tik PVM nuo įsigyjamos automobilio vertės, bet ir skaidriai apskaitantis bei sumokantis mokesčius nuo deklaruotų pajamų natūra.

Pasiūlymas. Aktyviau taikyti išmaniąsias kontrolės priemones įmonių automobilių apskaitai įvertinti; siūlome atsisakyti išlaidų atskaitymo ribojimų.

- **Dovanojimo būdu gautų pajamų iš artimų asmenų apmokestinimas.** Šis pateiktas pasiūlymas yra žalingas verslui ir visuomenei. Lietuvos ekonomika yra sąlyginai jauna, kapitalo kaupimas yra dar ankstyvuose etapuose, todėl dovanojimo artimiesiems asmenims apmokestinimas negali būti prilygintas senosioms ES laisvosios ekonomikos šalims. Šiuo

pasiūlymu yra siunčiama neigiama žinutė: dirbdamas, investuodamas ir kurdamas Lietuvoje, mokėdamas mokesčius, sukurtu gėriu dalindamasis su artimaisiais turėsi dar kartą susimokėti.

Būtina atsisakyti. Nemanome, kad pasiūlymą galima teisingai bei sąžiningai patobulinti.

- **Individualios veiklos apmokestinimas.** Pastebėtina, kad tam tikruose sektoriuose (statybų, transporto, autoservisų, metalo apdirbimo, viešbučių ir restoranų ir pan.) individualią veiklą vykdan tieji įgyvendina panašaus masto užsakymus, konkuruoja teikiamomis paslaugomis su įmonėmis, tačiau jiems nėra taikomi sertifikavimo, licencijavimo reikalavimai, todėl rinkoje konkurencija tampa iškreipta. Skatiname tartis su socialiniais partneriais, siekiant rasti sprendimą, kurio pasekmėje nurodytuose sektoriuose konkurencija būtų teisinga.

Kita vertus, individuali veikla nėra tas pats, kas darbo santykiai, tad valstybė, skatindama gyventojų verslumą, turėtų ir apmokestinti tas veiklas teisingai. Negana to, atkreiptume dėmesį, kad mokesčiai gali būti ne tik keliami, bet ir mažinami. Nors individualios veiklos sistemoje matome taisytinų dalykų, skatiname visų pirma tartis su socialiniais partneriais, siekiant rasti geriausią sprendimą.

LPK prieštarauja tam, kad advokatų, notarų ir antstolių apmokestinimas būtų padidintas (jų veiklą be jokio loginio pagrindimo prilyginant darbo santykiams), prisidengiant individualios veiklos apmokestinimo reforma. Šių profesijų paslaugos reikalingos tiek įmonių kasdieninėje veikloje, tiek gyventojams. Įmonės ir gyventojai naudoja tiek daug uždirbančių advokatų, notarų ir antstolių, tiek mažai uždirbančių paslaugas. Nėra nė mažiausios abejonės, kad šioms profesijoms negalint pakeisti įstatymu numatytos veiklos formos, jos padidins savo įkainius, ir visa padidintų mokesčių našta guls ant gyventojų ir pramonės pečių.

Siūlome mokesčių reformoje kurti daugiau patrauklumo.

- **Sodros „lubos“.** LPK kviečia nustoti ignoruoti faktą, kad Lietuvoje Sodros „lubos“ yra vienos aukščiausių ES ir tai yra vienas pagrindinių trukdžių pritraukti aukščiausios kvalifikacijos ir didelę vertę kuriančius talentus. Manome, kad Ekonomikos ir inovacijų ministerijos siūlymas „Sodros“ lubas mažinti nuo 60 iki 43 VDU yra įžvalgas ir teisingas.

Pasiūlymas. „Sodros“ lubas darbo pajamoms sumažinti nuo 60 iki 43 VDU.

- **Darbo pajamų apmokestinimas,** net ir priėmus siūlomus pakeitimus, išliktų aukštas. Ši problema, į kurią atkreipia dėmesį ir tarptautinės institucijos, trukdo konkuruoti regione dėl talentų, skatina ieškoti kitų palankesnių mokestine prasme atlygio formų.

Pasiūlymas. Siekti mažinti darbo pajamų apmokestinimą.

- **Pajamų natūra apmokestinimo peržiūrėjimas.** Palaikome Ekonomikos ir inovacijų ministerijos pasiūlymus ir skatiname į juos atsižvelgti. Pajamų natūra krepšelio išplėtimas

padėtų visiems darbdaviams kurti patrauklesnes darbo vietas darbuotojams, platesniam darbuotojų ratui; o naudą matytų ne tik įmonės, bet ir darbuotojai.

Pasiūlymas. Pritarti Ekonomikos ir inovacijų ministerijos siūlymui sudaryti pajamų natūra sąrašą, kurioms būtų skiriama bendra neapmokestinama suma (krepšelis). Į pajamų natūra sąrašą, LPK nuomone, itin svarbu būtų įtraukti darbuotojų maitinimą, parkavimo paslaugas, kelionės į darbą ir iš jo išlaidas (įskaitant pavėžėjimą), sporto salės abonementus, sveikatinimo paslaugas, sveikatos draudimą, papildomą sveikatos draudimą šeimos nariams, apgyvendinimą, darbo vietos įrengimą namuose. Siekiant išvengti piktnaudžiavimo, pritartume, kad bendrai neapmokestinamai sumai būtų įvestos lubos.

- **Dėl termino „akcija“ išaiškinimo.** Pagal šiuo metu galiojantį Pelno mokesčio įstatymą, Lietuvos subjektams investuojant į Ukrainą ir Vokietiją per labiausiai paplitusią įmonės formą (TOV Ukrainoje – sudaro apie 80 % visų įmonių; GmbH Vokietijoje ~ 50 % visų įmonių), investuotojai yra diskriminuojami dėl formalių požymių (todėl, kad tokio tipo įmonių įstatinis kapitalas formuojamas ne akcijomis, o dalimis (pajais)). Tokiu būdu jiems nėra taikoma Pelno mokesčio įstatymo 12 straipsnio 15 punkte numatyta turto vertės padidėjimo pajamų už vieneto (įmonės) perleidimą (pardavimą) apmokestinimo lengvata, jei investuotojai be pertraukų turėjo ne trumpiau kaip 2 metus (reorganizavimo atvejais - 3 metai) daugiau kaip 10 procentų balsus suteikiančių šio vieneto (įmonės) akcijų.

Pasiūlymas. Siekti ištaisyti šią Lietuvos investuotojus užsienyje diskriminuojančią spragą, kurią LPK kelia jau kurį laiką.

Dėl biudžeto subalansavimo.

LPK pritaria, kad mokesčių reformos siūlymai turi būti subalansuoti, siekiant efektyvaus biudžeto. Manome, kad biudžeto subalansavimui, kaip visuomenė subrendome ir **galėtume ryžtis dviem papildomiems mokesčiams:**

- **Nekilnojamojo turto mokestis.** Pritariame nekilnojamojo turto mokesčio įvedimui. Visgi, manome, kad nekilnojamojo turto mokestis turėtų būti **lengvai suprantamas, nedidelis ir visuotinis**; mokestį turėtų mokėti visi infrastruktūros naudotojai, t. y. privatūs, verslo subjektai ir valstybės / savivaldybių įmonės už savo naudojamą turtą. Tokiu būdu būtų pasiektas skaidrumas, paprastumas administruojant, biudžeto pajamos lengvai prognozuojamos, išimčių nebuvimas kurtų visuotinio teisingumo jausmą, o nedidelis apmokestinimas neskatintų šešėlio. Manome, kad mokestis turi būti vieningas: reikalinga apjungti nekilnojamojo turto ir žemės mokesčius, kad apmokestinant nekilnojamąjį turtą nebūtų dubliuojamas žemės mokestis (dabartinėje nekilnojamojo turto vertėje yra ir žemės vertė, todėl žemės mokestis galimai mokamas du kartus).
- **Automobilių taršos mokestis.** Manome, kad būtų tikslinga įvesti visuotinį realų automobilių taršos mokestį ir jį skaičiuoti nuo išmetamos CO2 normos vienam šeimos nariui perviršio, taip pat tikslinga taršos mokestį įskaičiuoti į taršaus kuro kainą pagal principą „teršėjas moka“.

Pagal automobilių taršą apmokestinus automobilius (elektromobiliams taršos mokesčio netaikant), paskatintume verslą ir visuomenę keisti nusistovėjusius įpročius žalesniais, o taip pat atsirastų galimybė subalansuoti biudžetą jį papildant ~170 mln. Eur.

LPK atstovai nuolat pasisakė už tvarius, ilgalaikius, vertę šalies ekonomikoje kuriančius sprendimus. LPK vertinimu, solidžios, kokybiškos diskusijos su socialiniais partneriais dėl mokesčių reformos projekto nebuvo; nėra aiškūs ir iki galo suprantami kai kurie siūlomi reformos sprendimai. Skatiname šį kartą pasiryžti diskusijas vesti ne formaliai, tačiau su intencija sukurti patrauklų, tikrai sąžiningą ir tvarų mokesčių reformą įgyvendinančių įstatymų pakeitimo paketą.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Lietuvos pramonininkų konfederacijos prezidentas

Vidmantas Janulevičius